

Handläggare
Nauwelaerts de Agé, Cecilia
cecilia.nauwelaerts-de-age@huddinge.se

Kommunstyrelsen

Vattentjänstplan – beslut om samråd

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut

1. Godkänna förslag till vattentjänstplan för Huddinge kommun inför samråd i enlighet med bilaga till förvaltningens tjänsteutlåtande den 17 mars 2025.
2. Godkänna att vattentjänstplan för Huddinge kommun går ut på samråd i enlighet med förvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 17 mars 2025.

Sammanfattning

Sedan den 1 januari 2023 finns i lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV) ett krav att varje kommun ska ha en aktuell vattentjänstplan.

Arbetet med Huddinges vattentjänstplan har bedrivits av kommunstyrelseförvaltningen i samråd med miljö- och bygglovsförvaltningen samt i dialog med VA-huvudmannen Stockholm Vatten AB. Vattentjänstplanen ersätter VA-utbyggnadsprogrammet från 2017.

Huddinges vattentjänstplan innehåller:

- Översikt av organisation och styrdokument
- Långsiktig VA-planering
- Bedömning av hur skyfall påverkar befintlig VA-anläggning
- Bedömning av betydande miljöpåverkan

Den långsiktiga VA-planeringen omfattar en prioriteringsordning av Huddinges fritidshusområden inför omvandling, som idag saknar allmän VA-anläggning. Dessa har delats upp i tre kategorier: *Pågående VA-utbyggnadsområden*, *VA-utbyggnadsområden där planering påbörjas inom 12 år* och *Bevakningsområden*.

Bedömning av åtgärder för att skydda den allmänna VA-anläggningen vid skyfall är ett arbete som är i en uppstartsfas. Huddinge har sedan tidigare en skyfallskartering över kommunen från 2018. Skyfallskarteringen behöver ses över och eventuellt uppdateras.

För vattentjänstplanen har det gjorts en undersökning om betydande miljöpåverkan i enlighet med bestämmelserna i miljöbalken. Kommunen bedömer att samrådsförslaget inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Vattentjänstplanen ska samrådas med berörda fastighetsägare och myndigheter samt ställas ut för granskning. Kommunfullmäktige beslutar om vattentjänstplanens antagande och dess aktualitet ska prövas var fjärde år.

Samråd planeras att pågå mellan maj-september 2025.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Alla kommuner ska enligt 6 § i lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV) ha en aktuell vattentjänstplan som ska innehålla:

- kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses.
- kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall.

Begreppet *vattentjänster* är en sammanfattande benämning på tjänster för *vattenförsörjning* och *avlopp*. Avlopp avser här både tjänsten för avledning av spillvattenavlopp och dagvattenavlopp. När dessa vattentjänster behöver ordnas i ett större sammanhang blir de en kommunal angelägenhet som regleras i LAV.

Behovet av allmänna vattentjänster ska bedömas utifrån skyddet för människors hälsa eller miljö i områden med samlad bebyggelse, enligt 6 § LAV. Sedan ett tillägg i 6 § LAV infördes 2023, ska behovsbedömningen ta särskild hänsyn till förutsättningarna att tillgodose behovet genom en enskild anläggning som kan godtas med hänsyn till människors hälsa eller miljön.

Syftet med vattentjänstplanen är att skapa förutsättningar för långsiktigt hållbara vatten- och avloppslösningar samt att öka allmänhetens insyn och möjlighet till deltagande av hur behovet av allmänna vattentjänster i kommunen ska tillgodoses.

Vattentjänstplanens planeringshorisont är satt till 12 år i enlighet med den rekommendation som fanns med i lagändringens förarbeten.

Vattentjänstplanen ska samrådas med berörda fastighetsägare och myndigheter samt ställas ut för granskning. Kommunfullmäktige beslutar om vattentjänstplanens antagande och dess aktualitet ska prövas var fjärde år.

Vattentjänstplanen ersätter det tidigare VA-utbyggnadsprogrammet från 2017.

Bedömning av kommunens långsiktiga VA-planering

Huddinge kommun har ett tiotal områden med samlad bebyggelse som idag inte är anslutna till kommunal VA-anläggning. Områdena utgörs av tidigare fritidshusbebyggelse som idag delvis nyttjas för permanentboende.

Områdena har delats in i tre kategorier där den första utgör *pågående VA-utbyggnadsområden* vilka redan ingår i ett samhällsbyggnadsprojekt där

utbyggnad eller detaljplanering inför utbyggnad av allmän VA-anläggning pågår. Den andra kategorin är *VA-utbyggnadsområden där planering påbörjas inom 12 år*. Den tredje kategorin innehåller resterande områden där kommunen inte bedömer att det finns ett akut behov enligt 6 § LAV men där en utveckling mot fler permanentboende eller förtätning skulle kunna försämra förutsättningarna för enskild VA-försörjning. Den kategorin kallas *bevakningsområden* eftersom utvecklingen inom områdena kommer att följas kontinuerligt.

Vattentjänstplanen har därför bedömt att kommunen bör ha en jämn takt i planering och utbyggnad av allmän VA-anläggning men att prioriteringsordningen för kommande utbyggnadsområden bör kunna utgå ifrån översiktsplanens planeringsinriktning om att utveckling av bostäder fokuseras till stationsnära lägen.

Planeringsinriktningen ger att Lyckåsen med närhet till Skogås pendeltågstation samt Västra Glömsta med närhet till planerat stationsläge för Spårväg syd är prioriterad för utbyggnad av VA, tillsammans med Gunhildsvik där det finns ett föreläggande om utbyggnad. Lyckåsen och Västra Glömsta är även lämpliga att prioritera då de har en hög andel permanentboende samt närhet till befintligt VA-ledningsnät. Områdena listas under respektive kategori nedan:

Pågående VA-utbyggnadsområden

- Vidja 2BC (utbyggnad pågår)
- Lövstastigen (planarbete pågår)
- Svartvik (planarbete pågår)

VA-utbyggnadsområden där planering påbörjas inom 12 år

- Gunhildsvik
- Lyckåsen
- Västra Glömsta

Bevakningsområden

- Norra Glömsta
- Solbacken
- Nordvästra Länna
- Ådran
- Kvarntorp
- Sjöviksvägen
- Storön

Bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att den allmänna VA-anläggningen ska fungera vid skyfall

I och med klimatförändringarna förväntas händelser med kraftiga regn att bli allt vanligare. För att minska sårbarheten i samhället och för att kunna vidta rätt åtgärder krävs kunskap om vilka områden som kommer att drabbas av översvämningar samt vilka konsekvenser detta får för samhällsviktig infrastruktur. Vattentjänstplanen ska bedöma vilka åtgärder som behöver vidtas för att den allmänna VA-anläggningen ska fungera vid skyfall.

Ett urval av de risker som föreligger för en VA-anläggning är el- och/eller kommunikationsbortfall i pumpstationer och tryckstegringsstationer, överbelastning i spillvattennätet, arbetsmiljöproblem, samt problem med framkomlighet för driftpersonal på översvämmade vägar.

Underlag för bedömning består av kommunens skyfallskartering från 2018.

Översiktsplanens markanvändningskarta redovisar de områden som har identifierats som i behov av åtgärder till följd av översvämning. Åtgärder kan behöva ske antingen i dessa områden eller uppströms i avrinningsområdet.

Huddinge kommun är för närvarande i en uppstartsfas med ett fördjupat skyfallsarbete, som framöver kommer att samordnas med VA-huvudmannen Stockholm vattens arbete med klimat- och sårbarhetsanalys. Kommunen kommer att påbörja kartläggning av åtgärder inom de avrinningsområden där man identifierat störst konsekvenser för samhällsviktig verksamhet.

Bedömning avseende betydande miljöpåverkan

För vattentjänstplanen har det gjorts en undersökning om betydande miljöpåverkan i enlighet med bestämmelserna i miljöbalken. Kommunen bedömer att samrådsförslaget inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Samråd

Syftet med lagstiftarens krav på att alla kommuner ska ha en vattentjänstplan är att öka transparensen och kommunikationen till berörda fastighetsägare avseende kommunens långsiktiga VA-utbyggnad.

Enligt vattentjänstlagen ska därför kommunen innan den antar vattentjänstplanen på lämpligt sätt och i skälig omfattning samråda med fastighetsägare och myndigheter som kan antas ha ett väsentligt intresse av planen.

Samråd för Huddinges vattentjänstplan planeras att pågå mellan maj-september 2025. Efter bearbetning av samrådsförslaget ska vattentjänstplanen ställas ut på granskning. Inkomna synpunkter ska beaktas vid färdigställandet av vattentjänstplanen.

Förhållande till andra kommunala styrande dokument

Översiktsplan och planeringsstrategi

Huddinges översiktsplan 2050 vann laga kraft under 2024. Vattentjänstplanen är framtagen med utgångspunkt i kommunens översiktsplan där VA-utbyggnadsområdena beskrivs inom kategorin *fritidshusområden inför omvandling*.

Kommunen tar även fram en planeringsstrategi som syftar till att bedöma den gällande översiktsplanens aktualitet genom att ta ställning till ändrade planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplaneringen. Vattentjänstplanen är ett sådant dokument som planeringsstrategin anger att kommunen ska arbeta vidare med.

Under arbetet med vattentjänstplanen har vissa ställningstaganden i översiktsplanen kring utbyggnadsplanerna för *fritidshusområden inför omvandling* utretts närmare:

- I översiktsplanen finns planeringsinriktning för hur *fritidshus inför omvandling* ska utvecklas. I denna anges att kommunen ska utveckla kommunal standard på vägarna samt ett kommunalt huvudmannaskap för allmänna platser. Vilka områden som ska planläggas hänvisar översiktsplanen till revidering av VA-utbyggnadsprogrammet (som ersätts av vattentjänstplanen). Vattentjänstplanen vill nyansera planeringsinriktningen som beskrivs i översiktsplanen med att kommunen kommer att utreda möjligheterna att ta över huvudmannaskap för vägar och allmänna platser inför utbyggnad till respektive område. Även behov av en ny detaljplan kommer att prövas från fall till fall.
- I översiktsplanen redovisas koloniträdgårdsområden Granby och Ekedal i södra Huddinge att ingå i *fritidshusområden inför omvandling*. Enligt gällande plan från 1960-talet anges som koloniträdgårdsändamål.

Kommunstyrelseförvaltningen har även tagit ställning till att området ska utgöras av koloniträdgårdsändamål och inte bostadsändamål i samband med avbrytande av ett planuppdrag som skulle möjliggöra för komplementbyggnad på fastigheterna i Ekedal. Dessa områden tas därför inte upp i vattentjänstplanen.

VA-utbyggnadsprogram

Vattentjänstplanen ersätter Huddinges tidigare VA-utbyggnadsprogram från 2017. VA-utbyggnadsprogrammets prioriteringsordning för kommunens omvandlingsområden var inte knuten till en tidplan. Lagstiftarens syfte med vattentjänstplanen är att kommuner ska redovisa den långsiktiga va-planeringen, med en rekommenderad planeringshorisont på 12 år. Detta för att öka förutsägbarheten för den enskilde fastighetsägaren.

Förutom ovanstående skillnader från tidigare VA-utbyggnadsprogram, avviker vattentjänstplanen i vissa delar från de slutsatser som VA-utbyggnadsprogrammet kom fram till. Det beror på följande skillnader i beslutsunderlaget:

1. Tillägg 1 januari 2023 i 6 § LAV att särskild hänsyn ska tas till förutsättningarna att tillgodose behovet av en vattentjänst genom en enskild anläggning som kan godtas med hänsyn till människors hälsa och miljön.
2. Huddinge kommun har sedan 2017 bedrivit ett omfattande tillsynsarbete för enskilda anläggningar i samtliga omvandlingsområden.

Av de områden som finns med i VA-utbyggnadsprogrammet från 2017 har följande revideringar gjorts till vattentjänstplanen:

- Katrinebergsvägen – i tidigare VA-utbyggnadsprogram redovisades området som ca 10 fastigheter, varav fyra bebyggda. Några av fastigheterna har sedan dess delvis bebyggt med tillfälliga bygglov och anslutits till ledningsnät. På andra fastigheter har bebyggelsen rivits. Endast några enstaka fastigheter har fortsatt enskild VA-försörjning.
- Backen västra – området byggdes ut med allmän VA-anläggning 2019-2021, utan föregående detaljplanearbete. Utbyggnad skedde i enlighet med länsstyrelsens föreläggande, daterat 2021-02-12, och verksamhetsområdet omfattar enbart de fastigheter som tas upp i detta. Två närliggande fastigheter som inte ingick i länsstyrelsens föreläggande men som omfattas av Backen västra-området enligt tidigare VA-utbyggnadsprogram har fortsatt enskilda avloppslösningar.
- Enstaka fastigheter utanför verksamhetsområdesgränsen har inte tagits upp för bedömning i den här vattentjänstplanen.

Förvaltningens synpunkter

Huddinge kommun har under många decennier kontinuerligt arbetat med att bygga ut allmän VA-anläggning till tidigare fritidshusområden. Sedan 90-talet har ca 1500 enskilda avlopp ersatts av allmän VA-anläggning och det återstår idag ytterligare ca 1500 enskilda avloppsanläggningar.

Vattentjänstplanen utgör ett lagstadgat och viktigt dokument för att planera och kommunicera kommunens långsiktiga planering för utbyggnad av allmän VA-anläggning.

Vattentjänstplanens föreslagna utbyggnadsordning bedömer att utbyggnaden av allmän VA-anläggning till tidigare fritidshusområden bör fortsätta hålla en jämn takt. Vattentjänstplanen innebär även en tydlighet kring behovet att driva arbetet med skyfallskartering och åtgärdsbehov med hänsyn till samhällsviktig infrastruktur.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

Vattentjänstplanens genomförande skapar kostnader för kommun, VA-huvudman och enskilda fastighetsägare.

Utbyggnad av allmänna VA-system till tidigare fritidshusområden innebär en stor investering för VA-kollektivet. Utbyggnaden avser ofta långa sträckor ledningsdragning till relativt få nya abonnenter.

VA-huvudmannen har enligt vattentjänstlagen rätt att ta ut avgifter för att täcka sina nödvändiga kostnader för att ordna och förvalta den allmänna VA-anläggningen. Fastighetsägare inom verksamhetsområde med upprättad förbindelsepunkt är avgiftsskyldiga.

VA-taxan beslutas av kommunfullmäktige i Stockholms stad och Huddinge kommun och är densamma inom dessa kommuner. Anslutningsavgiftens storlek bestäms av den VA-taxa som är gällande vid tidpunkten för anslutning.

Baserat på tidigare erfarenheter tar det ca 5-10 år att ta fram en detaljplan för ett större omvandlingsområde. Komplexiteten följer av att det är många enskilda fastigheter med befintlig bebyggelse att ta i beaktande. Områdena har ofta höga naturvärden och kuperad terräng som kan medföra sprängning och behov av markförstärkningsåtgärder och skyfallsåtgärder. De tekniska systemen kan därför vara komplicerade och kostsamma att ordna.

Vanligaste förfarandet vid planläggning av fritidshusområden är att allmän platsmark planläggs med kommunalt huvudmannaskap och vägnätet byggs om till kommunal standard. Utbyggnad av vägar är en stor investering för kommunen och utbyggnadstiden kan pågå under flera år. Kommunen har i och med utbyggnad rätt att ta ut gatukostnadsersättning av fastighetsägare inom fördelningsområdet för gatukostnadsutredningen, vilken ersättningen grundar sig på. Full kostnadstäckning brukar dock inte erhållas.

Camilla Broo
Kommundirektör

Mats Hermansson
Samhällsbyggnadsdirektör

Bilagor

Bilaga 1. Vattentjänstplan samrådsförslag

Beslutet ska skickas till

Stockholm Vatten AB
Natur- och stadsmiljönämnden
Bygglovs- och tillsynsnämnden